

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
İNSAN VE TOPLUMBİLİMLERİ FAKÜLTESİ

TARİH

(2025 - 2026) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Osmanlı Mimarisi	TAR377	5	3 + 0	5,0	Seçmeli
Birim Bölüm	Tarih - Lisans (Yüz yüze)				
Amaç	Bu ders, Osmanlı mimarisinin tarihsel gelişimini, temel özelliklerini ve dönemlere göre farklılaşan mimari tarzlarını öğrencilere tanıtmayı amaçlar. Osmanlı yapılarının estetik, işlevsel ve kültürel yönlerini analiz ederek mimari eserlerin toplum üzerindeki etkilerini anlamalarını sağlar. Ayrıca öğrencilerin, Osmanlı mimarisini diğer çağdaş mimari geleneklerle karşılaştırarak değerlendirebilmeleri hedeflenir.				
Ders İçeriği	Dersin başlangıcında Osmanlı mimarisinin genel tarihsel süreci tanıtılır. Osmanlı mimarisinin temel kaynakları ve etkileri ele alınır. Osmanlı öncesi Anadolu ve İslam mimarisi ile karşılaştırmalar yapılır. Erken Osmanlı dönemi mimari örnekleri incelenir. Bursa ve Edirne'deki erken Osmanlı yapıları üzerinde durulur. Osmanlı mimarisinde cami ve külliye kavramları tanımlanır. Külliyelerin işlevleri ve sosyal hayattaki rolleri açıklanır. Osmanlı mimarisinde kubbe ve minare kullanımı değerlendirilir. Mimar Sinan dönemi ve eserleri detaylı olarak incelenir. Mimar Sinan'ın eserlerinde estetik ve mühendislik özellikleri analiz edilir. Osmanlı saray mimarisi ve Topkapı Sarayı örnekleri sunulur. Saraymimarisinin politik ve kültürel boyutları tartışılır. Osmanlı sivil mimarisi: konutlar, hamamlar ve çarşılar ele alınır. Osmanlı mimarisinde süsleme ve bezeme sanatları incelenir. Ahşap ve taş işçiliği teknikleri tanıtılır. Mimarî yapılar ve toplum arasındaki ilişki değerlendirilir. Osmanlı mimarisinde şehir planlaması ve kentsel dokunun önemi anlatılır. Osmanlı mimarisi ile Batı mimarisi arasındaki etkileşimler tartışılır. 17. ve 18. yüzyıllarda Osmanlı mimarisindeki değişimler ele alınır. Lale Devri mimarisi ve özellikleri incelenir. Osmanlı'da dini ve sivil yapılar arasındaki farklar vurgulanır. Osmanlı mimarisinde eğitim yapıları: medreseler ve külliyeler ele alınır. Osmanlı köprü, su kemeri ve diğer altyapı yapıları incelenir. Mimarî yapılar ve çevresel faktörler arasındaki ilişki değerlendirilir. Osmanlı mimarisinde bölgesel farklılıklar ve yerel üsluplar tartışılır. Koruma ve restorasyon çalışmalarının önemi vurgulanır. Günümüzde Osmanlı mimarisinin etkileri ve mirası ele alınır. Ders kapsamında öğrencilerin mimari eserler üzerine saha çalışmaları yapması teşvik edilir. Osmanlı mimarisine dair akademik araştırma yöntemleri tanıtılır. Dersin sonunda Osmanlı mimarisinin kültürel ve tarihsel önemi özetlenir. İstersen, bu içeriğe uygun haftalık ders programı veya kaynak önerileri de hazırlayabilirim.				
Ders Veren	Prof. Dr. Refik ARIKAN				
Ders Kaynakları	KAYNAKLAR, Abdülkadir İnan – Türk Kültür Tarihi, Ahmed Cevdet Paşa – Tarih-i Cevdet, Ahmed Vefik Paşa – Eski İstanbul Hikâyeleri, Ahmet Cevdet Paşa – Kanun-ı Esasi Tarihi (şehir yönetimi bağlamında), Ahmet Refik Altınay – Eski İstanbul Hayatı, Ahmet Vefik Paşa – Tarih-i Osmani, Ali Emiri Efendi – Osmanlı Tarihi, Âşıkpaşazâde – Tevârih-i Âl-i Osman, Cemaleddin Afgani – Osmanlı Tarihi, Cevdet Paşa – Tarih-i Cevdet, Evliya Çelebi – Seyahatnâme, Fazlî Paşa – Tevârih-i Al-i Osman, Halil İnalıcık – Şehir ve Toplum, Halil Sahillioğlu – Osmanlı Kültür ve Medeniyeti, Hoca Sadeddin Efendi – Tâcü't-Tevârih, İbn Kemal – Tevârih-i Âl-i Osman, Hoca Sadeddin Efendi – Tâcü't-Tevârih, İbn Kemal – Tevârih-i Âl-i Osman, İbrahim Peçevi – Tarih-i Peçevi, İdris-i Bitlisi – Heşt Behişt, İsmail Hakkı Uzunçarşılı – Osmanlı Devleti'nin İmar ve İskan Politikaları, İsmail Hakkı Uzunçarşılı – Osmanlı Medeniyeti, İsmail Hakkı Uzunçarşılı – Osmanlı Şehirleri, İsmail Hakkı Uzunçarşılı – Osmanlı Tarihi, İzzet Molla – Tarih-i Ebu'l-Feth, Katib Çelebi – Cihannüma, Katibzade Nazım – Tarih-i Osmanî, Katip Çelebi – Mizanü'l-Hakk fi İhtiyari'l-Ehakk, Kemalpaşazâde – Tevârih-i Âl-i Osman, Matrakçı Nasuh – Tarih-i Matrakçı Nasuh, Mehmed Fuad Köprülü – Osmanlı Tarihi, Mustafa Âlî – Kühnü'l-Ahbâr, Münif Paşa – Tarih-i Osmanî, Naima – Tarih-i Naima, Namik Kemal – Tarih-i Osmanî, Neşrî – Kitâb-ı Cihannümâ, Piri Mehmed Paşa – Tevârih-i Al-i Osman, Rıza Tevfik Bölükbaşı – Hatıralar (dönem şehir hayatı anlatımları), Samiha Ayverdi – Osmanlı Hayatı, Seyyid Hüseyin Vehbi – Tarih-i Osmanî, Şemsettin Sami – Kamus-ı Türkî (dönem kültür ve şehircilik terimleri açısından), Şükrullah – Behcetü't-Tevârih, Şükrü Paşa – Osmanlı Tarihi, Tursun Bey – Tarih-i Ebu'l-Feth, Ziya Paşa – Tarih-i Osmani, ., ÇALIŞMA ESERLERİ, ., Ahmet Demir – Osmanlı Kent Tarihi, Ahmet Refik Altınay – Eski İstanbul Hayatı, Ahmet Şimşirgil – Osmanlı Şehir ve Kültür Tarihi, Ahmet Yaşar Ocak – Osmanlı Sosyal Tarihinde Kent, Ali Artan – Osmanlı'da Şehir ve Toplum, Aysel Yıldız – Osmanlı'da Kentsel Planlama, Bedi Akarsu – Osmanlı Kentlerinde Mimarî, Emel Esin – Osmanlı Mimarlık Tarihi, Ersin Uluçay – Osmanlı Kentsel Yapısı, Feridun Emecen – Osmanlı Tarihinde Şehircilik, Fikret Yılmaz – Osmanlı Şehirciliği ve Toplumsal Yapı, Fuat Köprülü – Türk Kültür Tarihi, Hakkı Dursun Yıldız – Osmanlı Şehirleri, Halil İnalıcık – Osmanlı Devletinde Şehircilik, Halil İnalıcık – Osmanlı'da İmar ve İskan Politikaları, Halil İnalıcık – Şehir ve Toplum, İlber Ortaylı – Osmanlı'da Kentleşme ve Şehircilik, İsmail Hakkı Uzunçarşılı – Osmanlı İmar Politikaları, Kemal Çiçek – Osmanlı Şehirleri ve Toplum, Mehmet Çelik – Osmanlı Şehirciliğinde Yenilik, Mehmet Doğan – Osmanlı Dönemi Şehircilik, Mehmet Önal – Osmanlı Şehirlerinde Günlük Yaşam, Murat Belge – İstanbul'da Kent Kültürü, Mustafa Çağatay – Osmanlı'da Şehirleşme, Nermin Akyürek – Osmanlı'da Şehircilik ve Mimarlık, Nurdan Gürbilek – Osmanlı Kültür Tarihi, Nurettin Ardic – Osmanlı Şehirciliği ve Kentsel Kültür, Nurhan Atasoy – Osmanlı Sanatı ve Şehirciliği, Sema Oruç – Osmanlı Şehirlerinde Mimarî, Serpil Bağcı – Osmanlı Kentlerinde Sosyal Hayat, Sevgi Sibel Gürel – Osmanlı'da Şehir ve Mimarî, Suat Yalaz – Osmanlı Şehirciliği, Şaban Tıraki – Osmanlı Döneminde Kentleşme, Şerif Mardin – Osmanlı Toplumunda Kentleşme, Yavuz Selim Kıran – Osmanlı Şehir Tarihi, Zeynep İnankur – Osmanlı Mimarlık Tarihi				

Hafta	Konu
1	Osmanlı mimarisinin genel tarihçesi ve temel kavramlar tanıtılır.
2	Osmanlı öncesi Anadolu ve İslam mimarisinin temel özellikleri incelenir.
3	Erken Osmanlı dönemi mimari eserleri ve şehirleşme örnekleri değerlendirilir.
4	Bursa ve Edime'deki erken Osmanlı mimarisi örnekleri detaylandırılır.
5	Osmanlı mimarisinde cami ve külliye kavramları ve işlevleri anlatılır.
6	Mimar Sinan'ın hayatı, eserleri ve Osmanlı mimarisine katkıları incelenir.
7	Osmanlı saray mimarisi ve Topkapı Sarayı'nın yapısal özellikleri değerlendirilir.
8	Ara Sınav
9	Osmanlı sivil mimarisi, konutlar, hamamlar ve çarşılar üzerine odaklanılır.
10	Osmanlı mimarisinde süsleme sanatları, bezeme ve teknikler ele alınır.
11	17. ve 18. yüzyıllarda Osmanlı mimarisinde yaşanan değişimler tartışılır.
12	Lale Devri mimarisi ve bu dönemin kültürel etkileri incelenir.
13	Osmanlı mimarisinde eğitim kurumları ve külliyelerin rolü değerlendirilir.
14	Osmanlı köprüleri, su kemerleri ve altyapı yapıları detaylandırılır.
15	Osmanlı mimarisinin günümüzdeki mirası, korunması ve restorasyon çalışmaları tartışılır.
16	Yarıyl Sonu Sınavı

Ders İş Yüğü	Çalışma Türü / Öğretim Metotlar	Süresi (Saat)	Sayısı
Dinleme ve anlamlandırma	Ders	14	3
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme	Tartışmalı Ders	14	3
Önceden planlanmış özel beceriler	Özel Destek / Yapısal Örnekler	14	3
Önceden planlanmış özel beceriler	Rol Yapma / Drama	14	2
Önceden planlanmış özel beceriler	Problem Çözme	14	2
Önceden planlanmış özel beceriler	Vaka Çalışması	6	1
Ara Sınav 1		1	1
Kısa Sınav 1		1	1
Final		1	1
Ders İş Yüğü:		191	
AKTS (Ders İş Yüğü / 25.5):		7,49	

Program Çıktıları	
1	Tarihi olayları anlamak için kronolojinin ve salt anlatının yeterli olmayacağını, farklı bilim dallarının sağlayacağı imkânlardan yararlanmak gerektiğinin farkına varmıştır.
2	Alanıyla ilgili yapılmış herhangi bir araştırmanın özgün ve bilimsel yeterlilikte bir çalışma olup olmadığı tayin edebilir.
3	Tarih disiplini ile ilgili konularda uzman ya da bilgisi olmayan dinleyicileri bilgilendirir, onlara elde ettiğı bulgularla ilgili düşüncelerini açık bir biçimde yazılı ve sözlü olarak ifade eder.
4	Sosyal bilimlerin sağladığı metodolojik ve kuramsal imkanları kullanarak tetkik, tahlil ve teşhis yapabilme yeteneğine sahiptir.
5	Sahasıyla ilgi çalışmaları yetkin bir şekilde ve inisiyatif kullanarak yapabilir.
6	Araştırmaları esnasında karşılaşılabileceğı engelleri nasıl aşacağını bilir ve çözümleri uygular.
7	Çalışmaları sırasında bilimsel ahlaki değerleri bir an olsun unutmadan, bunlara sadık kalır.
8	Tarihçinin sürekli çalışması ve sahasıyla ilgili yayınları takip etmesi gerektiğini bilir. Bunları takip ederken, yeni gelişmelerden ve varılan bilimsel sonuçlardan haberdar olur. Bu sayede bilimsel heyecanını sürekli canlı tutar ve akademik körelmeye maruz kalmaz.
9	Çalışmalarının sonuçlarının sadece meslektaşlarına değil, çeşitli toplumsal kesimlere de ulaşmasını sağlar.
10	Ülkenin kültürel, medeni ve milli varlığının gelişmesi için bu sonuçları azami ölçüde kullanır.
11	Bir sosyal bilimci olduğunun farkında olarak toplumla bağlarını hem mesleki, hem de insani anlamda güçlü tutar.
12	Kaynak dillerini bilir. Tarih alanında yapılmış güncel araştırmaları takip ederek yeterli düzeyde anlayabilir ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmayı amaç edinir.
13	Tarih alanının gerektirdiğı bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisine sahiptir; bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
14	Tarih metodolojisini kullanarak, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yorumlama ve sentez yapma becerilerine sahiptir ve alanıyla ilgili çalışmaları bağımsız veya ortak çalışma olarak yürütebilir.

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)														
Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14
Osmanlı mimarisinin tarihsel gelişim sürecini kavrayabilir.	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4
Osmanlı dönemi mimari eserlerin temel özelliklerini tanımlayabilir.	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4
Mimar Sinan ve diğer önemli mimarların eserlerini analiz edebilir.	5	4	5	4	5	4	5	3	4	3	4	3	4	3
Osmanlı mimarisinde kullanılan teknik ve süsleme sanatlarını açıklayabilir.	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3
Osmanlı mimarisinin kültürel ve toplumsal bağlamdaki önemini değerlendirebilir.	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	5
Ortalama Değer	4,6	3,6	4,6	3,6	4,6	3,6	4,6	3,4	4,4	3,4	4,4	3,4	4,4	3,8